

ЗАКОН ЗА ВРШЕЊЕ НА ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ РАБОТИ

“Сл. весник на Р Македонија” бр. 19/92 од 25.03.1992 год.

Член 1

Со овој закон се уредуваат хидролошките и метеоролошките работи (во натамошниот текст: хидрометеоролошки работи) и начинот на нивното вршење.

Член 2

Хидрометеоролошките работи ги врши Републичкиот хидрометеоролошки завод (во натамошниот текст: Заводот).

Работите на метеоролошко обезбедување на воздушната пловидба од својот делокруг ги врши органот на управата надлежен за работи на контрола на летањето.

Член 3

Хидрометеоролошките работи ги опфаќаат: развојот и функционирањето на хидролошкото и метеоролошкото бдење, истражувањата на атмосферата, почвата и водните ресурси и работите на примената на хидрологијата и метеорологијата.

Член 4

Работи на развојот и функционирањето на хидролошкото и метеоролошкото бдење се:

1) воспоставување, изградба и одржување на мрежа на хидролошки и метеоролошки станици и мрежа на метеоролошки радарски центри и противградобијни станици, научни единици и институти;

2) хидролошки набљудувања и мерења на површинските и подземните води од првото ниво и изворите, речниот нанос, мразот на реките, акумулациите и езерата и специјалните хидролошки набљудувања и мерења во мрежата на хидролошки станици и основна обработка на забележаните податоци;

3) метеоролошки набљудувања и мерења за потребите на временската прогноза, на климатологијата, агрометеорологијата, воздухопловната метеорологија и специјални метеоролошки набљудувања во мрежата на метеоролошките станици и основна обработка на забележаните податоци;

4) набљудувања и мерења на карактеристиките на квалитетот на воздухот, врнежите и почвата, вклучувајќи ја и радиоактивноста на воздухот, врнежите и почвата во мрежата на метеоролошките станици, основна обработка на забележаните податоци и следење на преносот на загадувачките материји низ атмосферата;

5) набљудувања и мерења на карактеристиките на квалитетот на површинските води, на подземните води од првото ниво, езерата и акумулациите, вклучувајќи ја и радиоактивноста на водите во мрежата на хидролошките станици и основна обработка на забележаните податоци;

6) вршење на аеролошки и радарски метеоролошки мерења и набљудувања и следење на електричните процеси во атмосферата;

7) воспоставување, изградба и функционирање на хидрометеоролошкиот телекомуникационен систем за собирање, размена и распределба на забележаните податоци и обработените информации;

8) воспоставување и функционирање на аналитичко-прогностички систем, анализирање на времето и издавање на краткорочни и среднорочни прогнози и долгорочни изгледи на времето и прогноза на градоносни облаци, како и следење и предупредување за развојот на штетни и опасни метеоролошки појави;

9) воспоставување и функционирање на аналитичко-прогностички систем, анализирање на хидролошката состојба, издавање прогнози и извештаи за водостоите на реките, езерата, вештачките акумулации, подземните води, како и мразот на реките и езерата и следење и предупредување на развојот на штетни и опасни хидролошки појави;

10) давање извештаи и прогнози за квалитет на воздухот, водите и почвата од значење за заштита на животната средина и природата и следење и предупредување за нивното нагло загадување;

11) воспоставување, изградба и функционирање на систем за заштита од град и дејствување на градоносните облаци.

Член 5

Работи на истражување на атмосферата, почвата и водните ресурси се:

1) истражување и следење на процесите во атмосферата и развој на методи за прогнозирање на времето;

2) истражување и следење на хидролошките процеси и развој на методи за прогнозирање на водите;

3) истражување и следење на квалитативните карактеристики на воздухот, врнежите, површинските води, подземните води од првото ниво, езерата и почвата, вклучувајќи ја радиоактивноста на воздухот, врнежите и водите, преносот на загадувачките материји во нив и учество во истражувања на влијанието на загадувањето врз водните ресурси, климата и вегетацијата и развој на модели и методи за прогнозирање на загаденоста на воздухот, водите и почвата;

4) истражување на физичките основи на климата, следење на нејзините промени и колебања и развој на методи за прогнозирање на климата;

5) истражување на процесите и појавите во атмосферата значајни за воздушната пловидба;

6) истражување на физичките основи на модификацијата на времето и климата и развој на методи за оперативно спроведување на заштита од град и други облици на вештачко влијание и модификација на времето;

7) истражување и следење на енергетскиот потенцијал на сончевото зрачење и ветерот и на другите обновливи извори на енергијата и метеоролошки и хидролошки истражувања за рационално користење на енергетскиот потенцијал;

8) истражување и следење на влијанието на времето и климата врз земјоделството и врз шумарското производство, вклучувајќи ја и климата на земјиштето и истражувањето и развојот на методите на агрометеоролошките прогнози;

9) хидролошки и метеоролошки истражувања за изработка на водниот биланс и за користењето на водните потенцијали;

10) развој на инструменти, уреди и методи за хидролошки и метеоролошки набљудувања и мерења.

Член 6

Работи на примена на хидрологијата и метеорологијата се:

1) работи што се однесуваат на метеоролошкото обезбедување на воздушната пловидба, вклучувајќи ги и воените воздухоплови;

2) работи што се однесуваат на метеоролошките набљудувања за потребите на одбраната на Република Македонија;

3) работи на хидролошко и метеоролошко обезбедување на пловидбата на внатрешните пловни патишта на Република Македонија;

4) работи што се однесуваат на изработката на агрометеоролошки анализи и прогнози на степенот на опасноста од пожари во природната средина, како и работи на медицинската метеорологија;

5) хидролошки и метеоролошки работи за потребите на водостопанство на водотеците пресечени со државната граница или кои претставуваат државна граница, вклучувајќи ги и работите за потребите на одбраната на Република Македонија;

6) работи на примена на знаењата за климата и водните ресурси за потребите на стопанските и општествените дејности за потребите на одбраната на Република Македонија;

7) анализи на просторните и временските карактеристики на метеоролошките елементи и изработка на климатските основи за просторното и урбаното планирање и проектирање и за изградба на големи инвестициони објекти;

8) анализи на просторните и временските квалитативни и квантитативни карактеристики на режимот на површинските водни ресурси и на водните ресурси на подземните води од првото ниво за изработка на хидролошки основи за просторно и урбано планирање и проектирање и за изградба на големи инвестициони објекти.

Член 7

Хидрометеоролошките работи утврдени во членовите 5 и 6 на овој закон, се вршат според годишни и повеќегодишни програми.

Програмите за хидрометеоролошките работи од став 1 на овој член ги донесува Собранието на Република Македонија, на предлог на Владата.

Член 8

Работите на хидролошко и метеоролошко бдеење од член 4 на овој закон се вршат непрекинато и претставуваат единствен хидрометеоролошки информациона систем на Република Македонија.

Хидрометеоролошкиот информациона систем на Република Македонија е интегрален дел од општествениот систем на информирање и е вклучен во меѓународните метеоролошки и хидролошки информациона системи.

Член 9

Работите од членовите 4 и 6 на овој закон се вршат според утврдените постапки и методи што ги пропишува Заводот.

Член 10

Хидрометеоролошките работи од член 4 став 1 точките 2, 3, 4, 5, 6, и 11 на овој закон се вршат со постојани набљудувачи, со повремени набљудувачи, односно стрелци или автоматски.

Критериумите за определување на надоместокот за вршење на повремени работи на набљудувачите, односно стрелците од став 1 на овој член ги утврдува Владата на Република Македонија.

Висината на надоместокот за вршење на повремени работи на набљудувачите, односно стрелците од став 2 на овој член ја утврдува директорот на Заводот.

Член 11

Во извршувањето на хидрометеоролошките работи Заводот:

1) ги извршува функциите на центар на хидрометеоролошкиот информациона систем на Република Македонија;

2) воспоставува и развива банки на хидролошки и метеоролошки податоци и на податоци за квалитетот на воздухот и водите забележани во мрежата на хидролошките и метеоролошките станици и во мрежата на метеоролошките радарски центри и противградобијни станици;

3) воспоставува и обезбедува работа, развој и унапредување на основите на метеоролошкиот и хидролошкиот прогностички систем;

4) воспоставува и обезбедува работа и развој на хидрометеоролошкиот телекомуникационен систем и обезбедува вклучување на Република Македонија во меѓународните метеоролошки и хидролошки информациона системи;

5) обезбедува остварување и чување на еталоните на метеоролошките и хидролошките инструменти, баждарење на инструментите во мрежата на метеоролошките и хидролошките станици и баждарење на инструментите на правните и физичките лица;

6) врши стручен надзор на спроведувањето на одредбите на член 17 на овој закон.

Член 12

Во рамките на извршувањето на работите од член 5 точка 5 и од член 6 точка 1 на овој закон, Заводот ги врши работите што се однесуваат на истражувањето, анализата и следењето на атмосферските услови кои влијаат на воздушната пловидба во воздушниот простор на Република Македонија, на изработка на прогностичките карти за планирање на летањето и на воздухопловната метеоролошка документација за летање, на архивирањето на податоците од аеродромските метеоролошки станици и на изработката на климатолошки монографии за аеродромите и воздухопловниот метеоролошки телекомуникационен систем.

Член 13

Заводот ги извршува и го координира извршувањето на меѓународните обврски на Република Македонија во областа на метеорологијата и хидрологијата, следење на квалитетот на водите и квалитетот на воздухот.

Член 14

Хидролошките и метеоролошките податоци и информации се јавни, освен податоците кои претставуваат воена или службена тајна.

Јавните податоци од став 1 на овој член ги објавува Заводот во соодветни годишници.

Член 15

Заводот е должен преку средствата за јавно информирање да ја известува јавноста за состојбата и развојот на времето и водите и да дава предупредувања за развојот и наидувањето на опасни и штетни хидролошки и метеоролошки појави.

Член 16

Хидрометеоролошките работи утврдени во член 6 на овој закон, Заводот може да ги врши посебно и за потребите на правни и физички лица (корисници на услуги) со надоместок.

Висината на надоместокот од став 1 на овој член се утврдува со договор склучен меѓу Заводот и корисниците на услугите.

Средствата што Заводот ќе ги оствари со вршење на хидрометеоролошките работи за заинтересираните корисници на услуги ќе се користат во согласност со закон.

Член 17

Хидролошки и метеоролошки мерења и набљудувања во смисла на овој закон, можат за свои потреби да вршат правни и физички лица во согласност со овој закон и со прописите за мерења и набљудувања донесени врз основа на овој закон.

Податоците добиени со мерењата и набљудувањата од став 1 на овој член правните и физичките лица можат без надомест да ги доставуваат до Заводот заради архивирање.

Член 18

Техничките средства, инструментите и уредите што се користат за набљудување во мрежите на хидролошките и метеоролошките станици мораат да бидат типизирани и испитани во согласност со пропишаните стандарди.

Испитувањето на нови технички средства, инструменти и уреди за метеоролошки и хидролошки набљудувања и издавањето на потврди за подобноста за нивно вклучување во хидрометеоролошкиот систем го врши Заводот.

Член 19

Техничките средства, инструментите, уредите и објектите за метеоролошки и хидролошки набљудувања мораат да бидат заштитени од оштетување или уништување.

Член 20

Забрането е поставување на пречки, емисиони уреди, подигањето на градежни објекти, далноводи или други уреди што можат да ја попречат работата на техничките средства, инструментите и уредите за метеоролошки и хидролошки набљудувања и мерења.

Член 21

Водачот на воздухоплов во јавен превоз во воздушниот сообраќај кога лета, должен е да врши определени метеоролошки набљудувања и забележаните податоци да ги достави на Заводот.

Водачот на воздухопловот е должен за време на летот на воздухопловот да ги набљудува метеоролошките појави што се од влијание за безбедна воздушна пловидба, како и за шумските пожари и за тоа веднаш да ја извести надлежната служба за контролата на летањето.

Извештајот за набљудувањата од став 2 на овој член веднаш по приемот се вклучува во воздухопловниот метеоролошки телекомуникационен систем заради размена.

Член 22

Директорот на Заводот ќе донесе прописи за:

1) утврдувањето на мрежите и програмата за работа на хидролошките и метеоролошките станици и мрежата и програмата за работа на метеоролошките радарски центри и противградобијни станици (член 4 точка 1);

2) постапките и начинот за хидрометеоролошките набљудувања (член 4 точките 2, 3, 4, 5 и 6) и заштитата на објектите од член 19 на овој закон;

3) организацијата и постапката за работа на хидрометеоролошкиот телекомуникационен систем (член 4 точка 7);

4) техничките услови, методологијата на дејството, оцената на ефикасноста на заштитата од град и технологијата на работа на системот за заштита од град (член 4 точка 11);

5) методите и постапките за изработка на агрометеоролошки анализи и прогнози (член 6 точка 4);

6) организацијата, методите и постапките за работа и усогласено програмирање на развојот на хидрометеоролошкиот информациона систем (член 8);

7) начинот на евидентирање и собирање на податоците забележани во мрежата на хидролошките и метеоролошките станици, единствената методологија на архивирање, каталозите и регистрите на банките и базите на тие податоци (член 11 точка 2);

8) хидролошки и метеоролошки податоци и информации кои претставуваат службена тајна (член 14).

Член 23

Директорот на Заводот во согласност со министерот за здравство и министерот за урбанизам, градежништво, сообраќај и екологија и со министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ќе донесе прописи за:

1) постапките и начинот на набљудување и мерење на квалитативните карактеристики на воздухот, врнежите и почвата во мрежата на метеоролошките станици (член 4 точка 4);

2) постапките и начинот на набљудувања и мерења на квалитативните карактеристики на водите во мрежата на хидролошките станици (член 4 точка 5);

3) основите на прогностичкиот систем и постапките за прогноза на квалитетот на воздухот, водите и почвата (член 4 точка 10).

Член 24

Министерот за народна одбрана во согласност со директорот на Заводот ќе донесе прописи за:

1) вршењето на хидрометеоролошките работи за потребите на одбраната на Република Македонија (член 6 точките 1, 2 и 5);

2) хидролошки и метеоролошки податоци и информации кои претставуваат воена тајна (член 14 став 1).

Член 25

Директорот на Заводот во согласност со министерот за урбанизам, градежништво, сообраќај и екологија ќе донесе прописи за:

1) програмата и начинот на метеоролошките набљудувања од авионот во воздух, начинот на составување извештаи за тие набљудувања и за вклучување на извештаите во хидрометеоролошкиот телекомуникациона систем, заради размена (член 21);

2) работите на хидролошкото и метеоролошкото обезбедување на воздушната пловидба и на пловидбата на внатрешните пловни патишта на Република Македонија (член 6 точките 1 и 3).

Член 26

Со парична казна од 5.000 до 25.000 динари ќе се казни за прекршок правното лице ако поставува пречки, емисиони уреди, подига градежни

објекти, далноводи и други уреди што можат да ја попречат работата на техничките средства, инструментите и уредите за метеоролошки и хидролошки набљудувања и мерења (член 20).

За дејствијата од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице на правното лице со парична казна од 500 до 2.500 динари.

За дејствијата од став 1 на овој член ќе се казни и физичко лице и поединец во вршење на самостојна дејност или професија со парична казна од 5.000 до 15.000 динари.

Член 27

Со парична казна од 1.000 до 2.500 динари ќе се казни за прекршок водачот на воздухоплов ако во текот на летот на воздухопловот не врши определени метеоролошки набљудувања или ако забележаните податоци не ѝ ги достави на надлежната служба за контрола на летањето, или ако во текот на летот на воздухопловот забележи метеоролошки појави што се од влијание за безбедната воздушна пловидба, како и за шумските пожари, а за тоа веднаш не достави извештај до надлежната служба за контрола на летањето (член 21).

Член 28

Со парична казна од 1.000 до 25.000 динари ќе се казни за прекршок правно или физичко лице ако податоците за хидролошките и метеоролошките мерења и набљудувања што ги врши за свои потреби, не ги врши во согласност со прописите за набљудувања донесени врз основа на овој закон (член 17).

Член 29

Прописите од членовите 22, 23, 24 и 25 на овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на прописите од став 1 на овој член ќе се применуваат прописите донесени врз основа на Законот за хидрометеоролошките работи од интерес за целата земја, доколку не се во спротивност со овој закон.

Член 30

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, работниците, опремата, инвентарот, архивата, документацијата и другите средства за работа на Републичката самоуправна интересна заедница за заштита од градобијност ги презема Републичкиот хидрометеоролошки завод.

Член 31

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за вршење на хидрометеоролошки работи ("Службен весник на СРМ" број 43/80 и 5/81), Законот за хидрометеоролошките работи од интерес за целата земја ("Службен лист на СФРЈ" број 18/88 и 63/90) и Законот за самоуправната интересна заедница за заштита од градобијност ("Службен весник на СРМ" број 23/75).

Член 32

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.